

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 30/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi eräitä yrityksiä koske- vasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tie- donantovelvollisuudesta annetun lain muutta- misesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 20 päivänä lokakuuta 2009 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 217/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Sami Hartikainen, työ- ja elinkeinoministeriö
- tutkimuspäällikkö Arttu Juuti, Kilpailuvirasto
- rahoitusasiantuntija Tommi Toivola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- puheenjohtaja Jukka Silvo, HTM-tilintarkastajat ry (edustaen myös KHT-yhdistys ry:tä).

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Yrittäjät
- Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajat ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annettu laki koskee julkisia yrityksiä sekä yrityksiä, joille on annettu yksin- tai erityisoikeuksia tai joiden tehtäväksi on uskottu yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun toteuttaminen. Voimassa olevaa lakia ei kuitenkaan sovelleta yrityksiin, joiden liikevaihto on alle 40 miljoonaa euroa vuodessa. Esityksessä ehdotetaan, että lakiin otettaisiin säännökset myös niiden yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottavien yritysten erilliskirjanpitovelvollisuudesta, joiden liikevaihto jää alle kyseisen liikevaihtorajan. Muutosta ehdotetaan en-

nen kaikkea siksi, että viranomaisen on voitava yrityksen koosta riippumatta varmistua, että palvelun tuottamisesta ei makseta ylisuuria korvauksia, jotka voisivat tuoda yritykselle kilpailijoihin verrattuna oikeudetonta etua. Valvonta toteutettaisiin niin, että yrityksen olisi toimitettava palvelun toimeksiantajalle vuosittain eriyttämislaskelma, josta näkyvät eriteltynä kyseisen palvelun tuottamiseen liittyvät kulut ja tuotot. Menettely parantaisi julkisten varojen käytön kustannustehokkuuden seurantaa. Ehdotettu muutos perustuu Euroopan yhteisön tuomioistuintäytäntöissä ja valtiontukia koskevassa sääntelyssä tapahtuneeseen kehitykseen.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään.

Laki koskee julkisia ja yksityisiä yrityksiä, joille on myönnetty yksin- tai erityisoikeuksia ja jotka toimivat tämän lisäksi myös muilla markkinoilla kuin mille yksin- tai erityisoikeus on myönnetty. Laki koskee myös sellaisia yrityksiä, joille on annettu tehtäväksi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottaminen, jotka saavat sitä varten jossain muodossa julkista rahoitusta ja joilla on myös muita toimintoja kuin kyseisen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tuottaminen. Lakia ei sovelleta sellaisiin yrityksiin ja muihin toimijoihin, jotka hoitavat pelkästään julkista palvelutehtävää. Taloudellisen toiminnan käsite tulee EY:n oikeudesta, ja sitä tulkitaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella. Käytännössä laissa tarkoitetut taloudelliset palvelut saattavat olla osin tulkinnanvaraisia.

Voimassa olevan lain mukaan ja vastaisuudessaakin yritykset, joiden liikevaihto on vähintään 40 miljoonaa euroa, ovat velvollisia eriyttämään edellä mainitut toiminnot ja laatimaan niistä johtuvista tuloista ja menoista kirjanpitolainsäädännön mukaisen kirjanpidon lisäksi erilliskirjanpidon.

Lakiin lisätään säännös, jonka mukaan erilliskirjanpitovelvollisuutta ei sovelleta de minimis

-tuen muodossa myönnettyyn rahoitukseen. De minimis -tukea voidaan myöntää yhdelle yritykselle enintään 200 000 euroa kolmen vuoden aikana.

Lakiin tehtävän keskeisen muutoksen mukaan yrityksen, jonka vuotuinen liikevaihto on alle 40 miljoonaa euroa ja joka tarjoaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja ja saa siihen julkista rahoitusta, on laadittava kuttakin tilikaudelta eriyttämislaskelma. Laskelmasta on käytävä ilmi eriyttämismahdollisuuden alusten palvelutoimintojen tuotot ja kulut.

Talousvaliokunta pitää sääntelyä tarpeellisena ja asianmukaisena. Sääntelyllä turvataan komission ja kansallisten viranomaisten mahdollisuudet valvoa kilpailu- ja valtiontukisääntöjen noudattamista. Erilliskirjanpidolla ja eriyttämislaskelmalla kontrolloidaan, ettei palvelujen tuottamisesta makseta ylisuuria korvauksia ja ettei julkista rahoitusta käytetä yrityksen muiden toimintojen hyväksi eli ns. ristisubventioon.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Miapetra Kumpula-Natri /sd
vpj.	Antti Rantakangas /kesk	Jouko Laxell /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Eero Lehti /kok (osittain)
	Harri Jaskari /kok (osittain)	Päivi Lipponen /sd
	Anne Kalmari /kesk (osittain)	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Matti Kangas /vas	Petteri Orpo /kok
	Toimi Kankaanniemi /kd	Ulla-Maj Wideroos /r (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.